

50 odtenkov rjave

IZVLEČEK

Slovenska geografija in pedologija se nikakor ne moreta zediniti glede uporabe izraza prst oziroma tla. Vsaka stroka navaja svoje razloge za rabo termina, ki ga uporablja in tudi precej tehtne protirazloge. Razhajanje kaže na prešibko skrb za jezik v samih začetkih proučevanja prsti / tal ter neznatno sodelovanje v preteklosti, ki se krepi šele zadnje čase. Tudi nekatere druge terminološke nedoslednosti še vedno niso bile odpravljene. Trenutno stanje nakazuje, da je kompromis praktično nemogoč.

Ključne besede: terminologija, prst, tla zemlja

ABSTRACT

In Slovenia, geography and pedology cannot find a common language about the use of proper terminology for »soil«. Each science has its own reasons for the use of word »prst« (soil) and »tla« (ground) and has also its own very solid counter reasons. This separation can be accounted for the lack of care for terminological details at the very beginning of the soil research. In addition, some other inconsistencies have also not been resolved. Although the collaboration between both sciences is recently growing, the current state indicates that a reasonable compromise is not very likely to happen.

Key words: terminology, soil, ground, earth

Poraz je ena huda reč. Včasih ga je težko preživeti. V vojnah nas stane suverenosti ali celo življenja. V naravi je to normalen cikel in borba za obstoj, evolucija. V vsakodnevnem (človekovem) življenju stvari niso tako skrajne. In vendar se poraza izogibamo. Ne maramo ga. Poraz pomeni priznati nekomu, da je boljši, močnejši, hitrejši, uspešnejši, pametnejši. Veliko energije vlagamo, da nismo poraženi. Zgolj s psihološkega vidika je namreč skrajno neprijeten. Podobno načelo »preživetja« velja tudi na strokovno-znanstvenem področju. Resda si večinoma prizadevamo delovati v smeri skupnih rešitev ali rezultatov, a vendar kdaj pa kdaj različni svetovi trčijo skupaj. Imamo nasprotujoča si mnenja in mišljenja, pri čemer si na vse kripelje in pretege prizadevamo uveljaviti svoj prav.

Tale krajši uvod nas pripelje do problema, ki se ga kanim dotakniti v pričujočem prispevku in je obravnavan, diskutiran, premlet že nemalo krat. Zgodba se prične z nastankom nečesa, nekje, recimo ... no ne vemo čisto natanko kdaj v Zemljini zgodovini (strokovnjaki si niti niso povsem enotni). In na Unotisto (Smaal Tokk 2015a) so se in se še lahko opirajo rastline in iz tistega črpajo hrana ter vodo. Govorimo seveda o prsteh. Navidezno onegavljenje in izogibanje poimenovanju botruje temu, da bom v prispevku skušal podati svoje mnenje, čemu uporabljam in bom še naprej uporabljal izraz **PRSTI**.

Prispevek je nastal kot odgovor na članek »*Tla ali prst ? Prispevek k razpravam o rabi izrazov 'tla' in 'prst' v slovenskem poljudnem in strokovnem izrazoslovju*«, ki ga je leta 2013 objavil izjemno cenjeni kolega, strokovnjak za področje tal in pedolog dr. Borut Vrščaj. V omenjenem prispevku je temeljito, analitično in podrobno razdelil problematiko poimenovanja prsti ali tal ali zemlje znotraj slovenske pedološke stroke in tudi poljudne javnosti. Prispevek se mi je že takrat zdel zelo zanimiv, poučen in priznati moram, v njem sem spoznal in se naučil marsikaj novega. Ima pa eno pomanjkljivost. Kljub znanstvenemu pristopu je zelo enostranski, z izključujočim pogledom pedologa, kar kaže že sam izbor sicer zelo obsežne uporabljene literature. Osebnostno smatram prispevek za zelo zanimivega, zato je dr. Vrščaj pripravil skrajšano različico za tokratno številko Geografskega obzornika. Prepričan sem namreč, da je večina geografov slabo seznanjena z argumenti »nasprotnega brega«. S **pedološkega** vidika ni članku (skoraj) ničesar očitati, zato glavnine strokovnih dejstev na tem mestu ne mislim ne ponavljati ne podvajati. Ker enostavno nimam čemu oporekati, niti česa bistveno novega dodati. Definicije držijo kot pribito, vendar je njihova interpretacija izrazito pedološka. Kot rečeno, dodal bom še geografski pogled, ki dileme prst ali tla žal ne bo razrešil. A o tem na samem koncu ... Začnimo torej na začetku, z večnim vprašanjem, kaj je bilo prej, kura ali jajce?

Dilema je prastara, skoraj na ravni šale, vendar nanjo brez tehtnega premisleka ne vemo odgovora. Podobno je z nastankom prvih prsti v Zemljini zgodovini. Na videz nepomembna tema mi bo vseeno pomagala pri geografskem pogledu

Avtor besedila in fotografij:

BLAŽ REPE, doc.dr.

Oddelek za Geografijo, Filozofska
fakulteta Univerze v Ljubljani

Aškerčeva cesta 2, 1000 Ljubljana

E-pošta: blaz.repe@ff.uni-lj.si

COBISS 1.04 strokovni članek

Slika 1: Debel sloj prepereline v vrtači, Dane pri Sežani (foto: Blaž Repe).

na pojma prsti in tal. Začnimo z geografsko definicijo, ki jo je v svojem učbeniku Pedogeografija na podlagi Ilešiča (1960) in Bridgesa (1970) zapisal Lovrenčak (1994): »Prst je kompleks mineralnih in organskih sestavin, ki je nastal po eni strani s počasnimi in zapletenimi procesi mehničnega in kemičnega razkrajanja mineralnih snovi, po drugi strani pa s sodelovanjem in deležem organskega sveta. Prst je naravno telo iz živalskih, mineralnih in organ-

skih sestavin, različnih v posameznih horizontih, ki se razlikujejo od matične osnove pod njimi v morfologiji, fizikalnih in kemičnih lastnostih ter sestavi in bioloških značilnostih. Na kratko lahko opredelimo, da je prst preperel in spremenjen del zemeljske skorje, ki se je spremenil zaradi delovanja živih organizmov, zraka, vode in sončevega obsevanja. V procesu nastajanja in razvoja prsti, ko delujejo pedogenetski procesi, nastane v vrhnjem delu litosfere kako-

vostni preskok, dobi novo lastnost - t.j. rodovitnost. Prav rodovitnost je najpomembnejša lastnost prsti. Zaradi te lastnosti lahko v njej rastejo rastline. S tem je dana osnova naravnemu rastlinstvu in možnost uspevanja kulturnih rastlin.« K temu lahko dodam še definicijo iz Geografskega terminološkega slovarja (Kladnik, Lovrenčak in Orožen Adamič 2005), da je »prst preperel površinski del Zemljine skorje, ki nastaja in se spreminja zaradi vplivov matične podlage, podnebja, reliefa, vode, časa, delovanja človeka, in je naravno okolje za uspevanje rastlin«. Dodajmo še dve slovenski pedološki definiciji. Prva, bolj klasična pove (Prus 2000), da so tla »naravna tvorba na površju zemeljske skorje, ki je pod vplivom litosfere, atmosfere, hidrosfere in biosfere dobila novo kvalitativno lastnost - **RODOVITNOST**, to je sposobnost, da oskrbuje rastline z vodo, mineralnimi hranili in kisikom ter jim obenem nudi oporo za rast in razvoj.« Drugo, novejšo, v opisni in razširjeni obliki vsebuje čudovita, pravkar izdana monografija Tla Slovenije s pedološko karto v merilu 1 : 250.000 (Vidic s sodelavci 2015). Definicija je širša in, recimo, sodobnejša, saj v ospredje postavlja prsti oziroma tla v kontekstu funkcij, ki jih te/tla opravljajo v ekosistemu. »Tla so enkrat en naravni vir, ki je neposredno povezan s pridelavo hrane in splošnim blagostanjem, hkrati pa predstavljajo nenadomestljiv del naravnih ekosistemov. Zaradi številnih okoljskih, ekonomskih, socialnih in kulturnih funkcij (multifunkcionalnosti tal) so ključnega pomena za življenje v kopenskih ekosistemi. Pridelava hrane in druge kmetijske dejavnosti, ki omogočajo preživetje človeške družbe,

so povsem odvisne od tal. Tla oskrbujejo rastline z vodo in hranili ter dajejo oporo koreninam, shranjujejo in zadržujejo hranila, organsko snov, vodo in energijo. Delujejo kot naravni filter za podtalnico, ki je glavni vir pitne vode. Z ozračjem izmenjujejo pline, kot so kisik, ogljikov dioksid, metan in drugi. So življenjski prostor raznovrstnih organizmov. Talni organizmi omogočajo biogeokemično kroženje snovi. Tla tako opravljajo bistvene ekološke funkcije, so temelj za človekovo dejavnost in obstoj ter element krajinske in naravne dediščine.« Zgradba in dolžina vseh štirih navedenih definicij se sicer razlikuje, tudi poudarki so drugačni, vendar dejansko govorijo o eni in isti stvari. Vsakomur se namreč pred očimi naslika isti naravni element, prsti oziroma tla. Vrščaj (2013) piše, da »osnovni pedološki izraz 'tla' zajema vse sloje/horizonte od površine do podtalja/matične podlage, ne glede na razvojno stopnjo in genezo tal. Lastnosti tal so funkcija (in ne seštevek) lastnosti posameznih horizontov.« Iz napisanega postavimo prvo dejstvo, ki očitno manjka in se ga že od nekdaj namenoma od nekdaj zakriva. **Za vse večne čase in v izogib napačno postavljenih očitkov** (in celo posmehu ter zaničevanju¹) **naj bo jasno, da je to, kar geografi pojmujejo kot prst in kar pedologi smatrajo kot tla, eno in isto. Skrajno odlično in vsebinsko točno je prsti opredelil pedolog Sušin v svojem Kmetijskem tehniškem slovarju (1983), kot drug izraz za tla, ki se**

v pedologiji ne uporablja. Predmet preučevanja pedologov in podpredmet preučevanja geografov (glavni predmet geografov in pedogeografov je vendarle celotna pokrajina) sta ista, z enakimi/podobnimi definicijami in opredelitvami. Geografi ne preučujemo zgolj zemlje v lončkih za rože, naše raziskovanje ni omejeno na vrtičke in zgolj za »štiharico« globoko in ne ukvarjamo se le s humusom. Pika. Že na tem mestu bi lahko debato zaključili, vendar smo pojasnili le eno dilemo. Še vedno namreč ostaja osrednja terminološka zadrega, ki jo skuša razrešiti Vrščaj. Tla ali prst, torej?

Vrnimo se k prvemu nastanku prsti na Zemlji. Pred petimi in več milijardami let je bil naš planet še vroče nebesno telo, kjer je na površini kraljevala staljena, žareča snov. Se pravi, da verjetno ni bilo življenja, vsaj ne kot ga poznamo danes in trdimo lahko, da tudi ni bilo prsti. Danes imamo kopno, morja, življenje in tudi prsti, z vsemi njihovimi funkcijami in ključno vlogo, ki jo igrajo v ekosistemu. Nekje, nekdej vmes so se torej pojavile prsti, ki so gotovo usmerile razvoj življenja na kopnem v smer, kot ga poznamo danes. Nekje, nekdej, v nekem trenutku jih ni bilo. Začelo se je pred 4,5 milijarde let, ko se je izoblikoval naš planet. V naslednjih pol milijarde let je že nastala tekoča oceanska voda, ki naj bi k nam prišla deloma z ledenimi kometi iz

¹SSKJ (1998) opredeljuje prst kot vrhno plast tal, ki vsebuje razkrojene organske snovi in med drugim tudi kot vsak od petih gibljivih podaljškov dlani ali stopala oziroma tudi del rokavice, ki pokriva prst. In med nekaterimi pedologi geografi zaničljivo veljamo tudi kot fingerologi (tisti, ki proučujejo prste; prst, ang. finger; op. avt.)

Slika 2: Prsti na eocenskem flišu, Tinjan (2007) (foto: Blaž Repe).

vesolja, deloma s kondenzacijo plinov ob vulkanskih izbruhih. Pred okrog 3,5 milijarde leti se je pojavilo tudi prvo življenje. Ali je prišlo iz vesolja ali je nastalo samo od sebe, tukaj ne bomo razpravljali. Poldrugo milijardo let je trajalo, da so se ločila kraljestva rastlin, živali in gliv. Še pred tem so prvi prokariotski enocelični organizmi (kamor uvrščamo na primer bakterije) že poselili kopno. Vendar so se šele pred okrog 400 do 500 milijoni let, na robu morja, na kopnem pojavile prve mnogocelične alge in glive. 50 milijonov let pozneje jim sledijo še prve živali. Na tem mestu lahko zaključimo s precej približno zgodovinsko časovnico in se vprašajmo, na katero mesto bi postavili pojav prsti (Repe 2009a)? Vendar se nam pojavi zadrega z začetki. Kura ali jajce? Rastline ali prsti? Za nastanek kvalitativnega preskoka iz kamnine, celo preperine v prsti, je potrebna tudi kemična (ne le mehanska) sprememba kamnine, z vsaj kančkom organske snovi. Da rastline sploh zrastejo, pa so obvezne prsti. In smo pred navidezno kokošje-jajčevsko dilemo. Odgovor je preprostejši, kot si mislimo. Rastline so bile prej! Poznamo mnoge rastlinske tako imenovane litofitne organizme, ki uspevajo kar na goli skali (alge, lišaji itd.), ki jim služi za oporo in jo obenem s svojimi izločki kemično spreminjajo. Prav ti prvi organizmi so prispevali tudi prvo organsko snov, prve drobne spremembe v kristalnih strukturah mineralov in zato so prve prsti nastale takoj po prehodu rastlin na kopno. Res? Prve prsti so nastale seveda pod vodo. Po enakem postopku kot na kopnem, le verjetno kako milijardo let prej. Mnogo prevečkrat

namreč ob besedi prsti pomislimo le na kopenske ekosisteme. Prsti so bile in so še vedno tudi pod vodo. Tudi tam razpada živalska in rastlinska organska snov, ki se nabira na površju, se meša z mineralnim delom in nato pritrjenim rastlinam (in živalim) nudi oporo, življenjski prostor ter zagotavlja preskrbo s hranili. Plavajočih in lebdečih organizmov je bilo pred dve-ma milijardama let v vodi dovolj, da so se nekateri specializirali na uživanje njihovih odmrlih delov in so se celo ukoreninili. Seveda je vse skupaj predstavljeno zelo poenostavljeno.

Zakaj se mi zdi to obdobje nastanka prsti tako pomembno? Kot geografa me pri uporabi izraza tla moti marsikaj:

- Pojem TLA se uporablja tudi kot splošen izraz za površje (kraška tla, puščavska tla itd.). Z navezovanjem na prejšnji stavek poznamo izraz raba tal, ki govori o človekovi rabi površja za svoje namene. Se pravi, gre za dva zelo uveljavljena izraza, ki s pedološkimi tlemi nimajo veze ali pa je ta zgolj posredna. Vsekakor ob uporabi pojma tla v tej besedni zvezi nihče ne pomisli na (pedološka) tla oziroma prsti.
- Še bolj je v rabi najbolj splošen izraz za TLA (v SSKJ je na prvem mestu): površina, po kateri se hodi, na kateri kaj stoji.

Kot nekomu, ki se ukvarja s preučevanjem prsti, se mi zdi sporno, da se za ta naravni fenomen uporablja pojem tla, ki lahko izraža tudi nerodovitnost, za razliko ene od mnogih, a še vedno glavnih funkcij, ki jo opra-

vljajo prsti. Še več. Če si pogledamo vse ostale funkcije (ki jih izpolnjujejo prsti v ekosistemu), lahko hitro ugotovimo, da jih golo površje ne opravlja. Kot golo površje smatram kemično nespremenjeno kamnino, matično podlago, v najbolj geološkem možnem smislu, v bistvu tudi tla. Če predpostavimo, da gola tla lahko proizvajajo biomaso in so lahko opora rastlinam (torej, da so rodovitna v najširšem pomenu besede), pa gotovo ne opravljajo vloge življenjskega prostora, ne predstavljajo skladišča genov, niso pestre z vidika biodiverzitete, ne skladiščijo organskega ogljika in ne preoblikujejo hranilnih snovi. Vse to se začne, ko se pojavi rodovitnost. Kot sem že omenil, s kemično spremembo kamnine in dodatkom vsaj malenkostne količine organske snovi. Lahko tudi na mikro ravni, nekaj dni po razgaljenju kamnine pedogenetskim dejavnikom. In zato se tudi tukaj ne strinjam s prvim stavkom (z nadaljevanjem pa), kjer Vrščaj (2013) piše: **»Gola površina kamnine je v tehničnem smislu ravno tako rodovitna. Lišaju nudi oporo in hranila ter s tem omogoča njegov razvoj in obstoj. Tla kljub svoji plitvosti in inicialnem razvojnem stadiju opravljajo poleg funkcije nosilnosti tudi še vsaj funkcijo preskrbe lišaja (alge/glive) s hranili – torej rodovitnosti. Glive v tej fazi z izločki raztapljajo rešetke mineralov in se tako preskrbujejo s sproščenimi ioni – hranili. Hkrati z razvojem lišaja poteka proces biološkega preperavanja in argilogeneze – spreminjanja kamnine v sprstenino. Lišaj, ko odmre, funkcionira kot plitva humusno akumulativna tla, vendar na mikro ravni. Plast lišaja, sicer globoka do nekaj milimetrov, bi lahko označili z**

(A) horizontom, ki leži neposredno na R horizontu; gre torej za A-R profil tal, ki je analogen npr. prhninasti rendzini.»

Lišajem golo površje res nudi oporo in hranila, a v glavnem le to. Ni zapisano tudi, da lišaji, kot fitoindikatorji za zrak, veliko snovi za svoje življenje dobijo iz zraka (kar jim omogoča litofitski značaj). Vse kar je navedeno v nadaljevanju, je že preobrazena matična podlaga (ki je pod to skromno, nekaj milimetrov debelo plastjo). Natančno v tej, zelo dobro opisani situaciji, se dogodi kvalitativni preskok iz gole površine v prst ali tudi (pedološka) tla. Tudi vse druge gole podlage (beton, asfalt, opeka, umetne snovi in podobno) niso rodovitne same po sebi in ne opravljajo temeljnih funkcij prsti. Ob določeni stopnji kemijskega preperevanja in spet, ob dodatku vsaj minimalne količine organske snovi, bodo to zagotovo postale. In če ta del zaključim še s svojim pogledom, lahko tudi geografskim. Tla so lahko v svojem najširšem pomenu besede, torej kot podlaga, tudi nerodovitna in ne opravljajo funkcij, ki bi jih morala. To pa ni skladno z nobeno od definicij o (rodovitnih) tleh. In tu je zmeda lahko velika in definicija ni enoznačna, kot bi zanjo morale veljati in je v nekaterih primerih nasprotujoča sami sebi. Po tej predstavljeni logiki rodovitnosti bi bila tla, tudi pedološka, lahko karkoli, voda, zrak, rastline same.

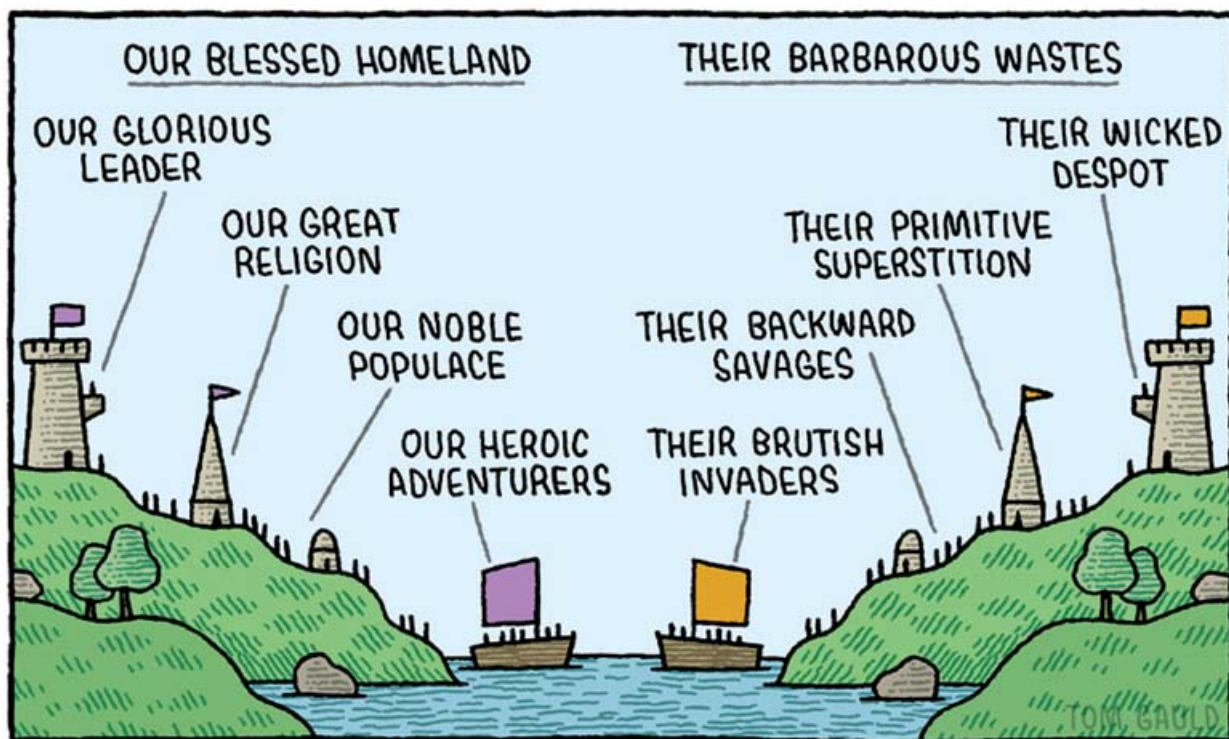
Ampak s tem nismo prišli nikamor. Nam geografom se zdi raba izraza tla sporna, pedologom pa je sporen izraz prsti. Bodimo objektivni. Tudi pedologi imajo upravičene pomisleke proti izrazu prst. Res je, večina laične javnosti si pod tem izrazom predsta-

vlja le zgornji, površinski, s humusom bogaten sloj ali horizont. In to ne glede na to, da geografi na osnovnošolski in srednješolski ravni že vrsto desetletij učijo pravilno opredeliti to naravno prvino pokrajine. Me pa resnično moti, da se nestrinjanje z izrazom izkorišča za napad na geografijo, se ji s tem očita nestrokovnost, laičnost in arhaičnost. Ni ne strokovno, niti znanstveno, da se za dokazovanje »svojega prav« uporablja zgolj lastne

vire. Pri tem se gre še korak dlje, svoje definicije se vsiljuje nam, ki smo druga in drugačna veda, naše pa označi za napačne. Kot je, mimogrede, vsaj močno zastarela, da ne rečemo napačna, pri sodobnih pedologih navedena definicija pedogeografije ali geografije prsti. Geografija kot veda je že davno prešla meje opisovanja in zgolj beleženja pojavov na Zemljinem površju in tudi pedogeografija (vsaj slovenska) je že zdavnaj presegla zgolj podajanje

Slika 3: Zimsko gnojenje travnika pri Žireh (foto: Blaž Repe).

Slika 4: Razlaga patriotizma (medmrežje 1).

Prevod slike:

naša blažena domovina

naši sijajni voditelji
naša veličastna vera
naše odlično ljudstvo
naši herojski pustolovci

njihovi barbarski izmečki

njihov zlobni samodržec
njihova primitivna verovanja
njihovi zaostali divjaki
njihovi živalski zavojevalci

razprostranjenosti prsti po našem planetu (Lovrenčak 1974, 1976, 1981, 1994; Repe 2006, 2009b; Vovk Korže 2003a, 2003b, 2003c; Vrišer, 2002). In še to. Če smo zelo pikolovski, bi za dokončno uveljavitev enega od spornih izrazov veljalo raziskati, kateri se je uporabljal prvi. In pri tem ima geografija mnogo daljšo tradicijo od pedologije, tako v svetu kot pri nas. Izraz prst je v geografiji že dolgo uveljavljen. Uporabljen je bil že v zemljepisnih učbenikih v 19. stoletju in se je kot tak ohranil tudi v sodobni geografski strokovni literaturi (Jesenko 1876, 1882, po Lovrenčaku 1994).

Podvojena definicija za isti pojav, a z različnim poimenovanjem, je nedopustna in ne koristi nikomur. Dejansko vnaša zmedo, še posebej v poljudni javnosti, v kateri si pod pojmom prst in tla vsakdo predstavlja nekaj svojega. Še posebej to velja, če se oba izraza uporabljata v istem besedilu, pogosto oba povsem napačno. A to sploh ni edina terminološka zadrega. Še vedno mi ni jasno, kako se lahko dopusti izraz ilovica za najboljši in najbolj uravnotežen teksturni razred, ko pa so ga kmetje v preteklosti in ga še vedno (mnogo dlje od pedologije) uporabljajo za kmetijsko najslabše, mokrotne, težke, dejan-

sko glinaste razrede. Obenem glina pomeni teksturni razred in velikostno mineralno frakcijo, kamor pa spadajo razni oksidi in tudi minerali glin ali krajše, spet kar glina. Torej gre za isti izraz tako pri nad- kot podpomenki. Cel kup izrazov, ki jih pozna tuje izrazoslovje, še posebej angleško, pri nas (še) ne obstaja. To potrjuje že večkrat navedeno dejstvo, da sta pedologija in posledično tudi geografija prsti v svetovnem merilu relativno mladi, v Sloveniji celo absolutno mladi vedi. V preteklosti se je znotraj obeh premalo skrbelo za strokovni jezik, pa tudi poljudnega, ki bi omogočal nedvoumno izražanje tudi v laični javnosti.

Kaj pa zdaj in kako naprej? Trenutno žal ne vidim rešitve, saj je vsaka stroka zelo trdno zasidrana na svojem bregu in za dokazovanje svojih stališč uporablja tudi precej iracionalne razloge. Ali kot pravi že omenjeni Sma-

al Tokk (2015b), delitev je na Naše an vaše (<https://www.youtube.com/watch?v=OpWjIX2qrnE>). Vse to še lepše ponazarja tale slika 4 z vso samokritiko, ki jo premorem. Dlje ko bomo vztrajali pri nastali situaciji, težji bo dogovor. Kompromisi so pogosto slabi, saj se z njimi ne strinja nobena stran. Vsekakor so tla nadpomenska pojmu prsti, ne glede na to, s katerega gledišča opazujemo. Kje je meja med njima? Ali so tla lahko nerodovitna? Ali so prsti kaj več od le črne, »rodovitne« površinske plasti? Odgovore na to bi morala dati dvostranska, skupna terminološka razprava. Za isto mizo.

Morebiti bi bila potrebna neodvisna jezikovna arbitraž? Bi njeno odločitev morebitni »poraženci« znali spoštovati? Nisem prepričan. Kot sem zapisal v uvodu, popuščanje pomeni poraz. In ta je/bo za poraženca skrajno boleč.

Pedologija in geografija prsti si ne bosta nikoli enaki. Nas, geografe, zanimajo povsem druge stvari. Na določenem področju pa se naši interesi križajo. Zadnjih 10 let pedologi in geografi, vsem nestrinjanjem navkljub, odlično sodelujemo in na pedološki strani gre zasluga za to skrajda izključno dr. Borutu Vrščaju, ki

je s svojo odprtostjo in širino pogleda opazil ter prepoznal vrednoto, ki jo geografi premoremo. Naše pedološko znanje nikoli ne bo ne tako bogato ne tako temeljito, kot ga premorejo predstavniki meni zelo ljube sorodne stroke. In vendar smo prav geografi ti, ki prispevamo droben kamenček v mozaiku vedenja o pokrajini in s tem tudi o prsteh ali tleh. Žal je zavoljo zgodovinskih razlogov nanese, da za isto stvar uporabljamo različna pojma. S kolegom Vrščajem si želiva dokazati, da se tudi takšno oviro lahko preseže. Če je volja in ustrezno medsebojno spoštovanje.

Viri in literatura

1. Bridges E. M. 1970: World Soils. Cambridge University Press, Cambridge.
2. Ilešič, S. 1960: Geografija prsti in rastja: skripta za geografe. Naravoslovna fakulteta v Ljubljani. Ljubljana.
3. Jesenko F. 1876: Mali obči zemljepis. Gorica.
4. Jesenko F. 1882: Zemljepis za 1. razred srednje šole. Ljubljana.
5. Kladnik, D., Lovrenčak, F., Orožen Adamič, M. (ur.) 2005: Geografski terminološki slovar. Založba ZRC, ZRC SAZU. Ljubljana.
6. Lovrenčak, F. 1974: Nekateri nove smeri v pedogeografiji in fitogeografiji. Geografski vestnik 46. Zveza geografskih društev Slovenije. Ljubljana.
7. Lovrenčak, F. 1976: Nova klasifikacija prsti: nekaj novosti iz pedogeografije. Geografski vestnik 48. Zveza geografskih društev Slovenije. Ljubljana.
8. Lovrenčak, F. 1981: Pedogeografske značilnosti Šentjernejskega vršaja. Geografski vestnik 53. Zveza geografskih društev Slovenije. Ljubljana.
9. Lovrenčak, F. 1994: Pedogeografija. Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
10. Medmrežje 1: Patriotism explained... Our Bleesed Homeland by Tom Gould: <http://www.thepoke.co.uk/2015/03/02/patriotism-explained/> (7. 11. 2015).
11. Prus. T. 2000: Klasifikacija tal in pedološki slovar. Študijsko gradivo za ciklus predavanj 2000. Center za pedologijo in varstvo okolja Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Spletno gradivo: <http://www.bf.uni-lj.si/cpvo/Novo/PDFs/KlasifikacijaTal.pdf> (7. 6. 2004).
12. Repe, B. 2006: Novi pristopi pri proučevanju prsti v pokrajini. Dela 26. Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
13. Repe, B. 2009a: Kaj je bilo prej, kura ali jajce? Rože in vrt, september 2009., 8-9.
14. Repe, B. 2009b: Poslednji romantiki: česa vsega ne počne geograf. Delo, priloga Polet (16. 4. 2009). Ljubljana.
15. Smaal Tokk 2015a: Unotisto; glasbena CD plošča. Založba Celinka. Ljubljana
16. Smaal Tokk 2015b: Naši an vaši. Videoposnetek, Radio Študent RTVŠ: <https://www.youtube.com/watch?v=OpWjIX2qrnE> (7. 11. 2015).
17. Vidic, J. N., Prus, T., Grčman, H., Zupan, M., Lisec, A., Kralj, T., Vrščaj, B., Ruprecht, J., Šporar, M., Suhadolc, M., Mihelič, R., Lobnik, F. 2015: Tla Slovenije s pedološko karto v merilu 1 : 250.000 (ur.: Grčman, H., Vidic, J. N., Zupan, M., Lobnik, F., Jones, A., Montanarella, L.). Skupni raziskovalni center Evropske komisije (European Commission Joint Research Centre - JRC). Publications Office of the European Union. Luxembourg.
18. Vovk Korže, A. 2003a: Novejši trendi v geografskem raziskovanju prsti in rastlinstva v Sloveniji in v tujini. Dela 20. Geografija pred novimi izzivi: Znanstveni simpozij ob 80-letnici akademika prof. dr. Ivana Gamsa. Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
19. Vovk Korže, A. 2003b: Položaj in vsebinska usmerjenost fizične geografije v Sloveniji in tujini. Geografski vestnik 75-1. Zveza geografskih društev Slovenije. Ljubljana.
20. Vovk Korže, A. 2003c: Nov pristop k poznavanju prsti. Geografija v šoli 12-2. Zavod republike za šolstvo. Ljubljana.
21. Vrišer, I. 2002: Uvod v geografijo (7. natis). Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
22. Vrščaj, B. 2013: Tla ali prst? Prispevek k razpravam o rabi izrazov 'tla' in 'prst' v slovenskem poljudnem in strokovnem izrazoslovju. Acta agriculturae Slovenica, 101-2, Zbornik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, kmetijstvo. Ljubljana.